

Сцэнарый урока па вучэбным прадмеце «Беларуская літаратура», 5 клас

Метадычны каментарый

У рамках рэалізацыі агульнарэспубліканскага праекта «Урок у музеі», які накіраваны на выкарыстанне рэсурсаў музеяў краіны ў патрыятычным выхаванні дзяцей і моладзі, устаноўамі агульнай сярэдняй адукацыі арганізуюцца ўрокі ў музеі на базе музейных экспазіцый.

Для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі прапануецца Пералік тэм для правядзення вучэбных заняткаў у форме экскурсій, які размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: <https://adu.by/images/2024/07/urok-v-myzee-perechen.pdf>

Наведванне музеяў мае вялікае значэнне для працэсу навучання і выхавання. Музейныя прадметы, выконваючы функцыю наглядных дапаможнікаў, спрыяюць вывучэнню розных фактаў, з'яў, падзей. Візуальнае ўспрыманне інфармацыі, атрыманай у музеі, паляпшае засваенне вучэбнага матэрыялу, фарміруе эмацыянальную памяць.

Правядзенне ўрока ў музеі ўзгадняецца з адпаведным структурным падраздзяленнем музея (дата і час; тэма ўрока, экспазіцыя музея і іншае). Ва ўзаемасувязі з экскурсаводам (супрацоўнікам музея) неабходна вызначыць змястоўныя аспекты ўрока з улікам патрабаванняў вучэбнай праграмы па вучэбным прадмеце, зместу вучэбнага дапаможніка, экспазіцыі музея.

Урокі праводзяць педагогічныя работнікі сумесна з экскурсаводамі (супрацоўнікамі музеяў), каб паўнацэнна прадставіць экспазіцыю і поўнацю выкарыстаць патэнцыял установы. Пры выкарыстанні вучэбна-метадычнага патэнцыялу музея неабходна ўлічваць, што асноўнай крыніцай новай інфармацыі для вучняў з'яўляецца не толькі аповед спецыяліста, але і сапраўдныя помнікі гісторыі і культуры.

Для аказання метадычнай дапамогі настаўнікам у арганізацыі і правядзенні музейнага ўрока прапануецца прыкладны сцэнарый урока.

Тэма ўрока: Міхась Лынькоў. Апавяданне «Васількі».

Тып урока: камбінаваны.

Месца правядзення ўрока: установа «Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны».

Мэта ўрока: фарміраванне свядомага ўспрымання пяцікласнікамі кантраснага супастаўлення гераічнага і трагічнага ў лёсе галоўнага героя твора;

раскрыццё майстэрства пісьменніка ў стварэнні вобразаў герояў апавядання праз паводзіны, учынкi, думкі і перажыванні;

азнаямленне вучняў падчас разгляду твора з матэрыяламі раздзела пастаяннай экспазіцыі музея «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»;

устанаўленне асацыятыўных сувязей літаратурнага твора з экспанатамі музея;

развіццё чытацкага кругагляду вучняў;

выхаванне нацыянальнай свядомасці, патрыятызму, актыўнай грамадзянскай пазіцыі, адказнасці.

Змест урока:

Этап урока	Час	Змест
Арганізацыйны	5 хвілін	<p>Настаўнік знаёміць вучняў з тэмай і мэтай урока, падкрэслівае значнасць таго, што ўрок будзе праходзіць у сімвалічным для ўсіх жыхароў краіны месцы – у Беларускам дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.</p> <p>Прадстаўляе супрацоўніка музея, які будзе праводзіць экскурсію па экспазіцыі «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны».</p> <p><i>Заўвага:</i></p> <p><i>На вывучэнне апавядання Міхася Лынькова адводзіцца па праграме 2 гадзіны; першы ўрок праводзіцца ў класе, 2 урок праводзіцца на базе ўстановы «Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны»</i></p>
Актуалізацыя ведаў	5 хвілін	<p>Настаўнік прапануе заданні і пытанні на ўзнаўленне ведаў пра ваеннае ліхалецце:</p> <p>Назавіце імёны вядомых вам герояў Вялікай Айчыннай вайны.</p> <p>Хто з вашых родных ці блізкіх, знаёмых быў сведкам ваенных падзей? Як у вашай сям’і зберагаецца памяць пра Вялікую Айчынную вайну?</p>
Асноўны	30 хвілін	<p>Настаўнік звяртае ўвагу, што па сённяшні дзень да падзей Вялікай Айчыннай вайны звяртаюцца мастакі, музыканты і пісьменнікі, каб яшчэ раз нагадаць нашчадкам пра жахі ваеннага ліхалецця і папярэдзіць іх, што трэба зрабіць усё, каб вайна ніколі не паўтарылася, паколькі нішто на свеце так не выяўляе злачынную сутнасць вайны і жахлівае аблічча фашызму, як смерць ні ў чым не вінаватых дзяцей.</p>

		<p>Настаўнік задае пытанне: Як вы думаеце, наколькі важная для нас, жыхароў XXI стагоддзя, закранутая пісьменнікам у апавяданні «Васількі» тэма – вайна і дзеці?</p> <p>Супрацоўнік музея звяртае ўвагу, што па ініцыятыве Генеральнай пракуратуры Рэспублікі Беларусь Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у студзені 2022 г. прыняты Закон «Аб генацыдзе беларускага народа» і расказвае пра генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі краіны, знаёміць з экспанатамі экспазіцыі.</p> <p>Настаўнік арганізоўвае гутарку па змесце апавядання: Якое пачуццё авалодала Міколкам пасля трагічнай гібелі родных? Якімі бачыць фашыстаў хлопчык, упершыню сутыкнуўшыся з імі ў сваім двары? З якімі думкамі прыйшоў Міколка да дзед Нупрэя, сустрэўшыся з вялікім горам? Як пры гэтым трымаў сябе дзед Нупрэя?</p> <p>Ці пераканаў дзед Нупрэя Міколку, выказаўшы сваё ўяўленне аб помсце фашыстам за здзекі з мірных жыхароў: «Ну, што мы з табой – адно старое, другое малое... ці мы што зробім? Пачакай вось – прыйдзе бацька твой. Мы дамо тады рады... ім...»?</p> <p>Як вы ацэньваеце ўчынак Міколкі? Якім вы ўяўляеце галоўнага героя? Якімі рысамі характару надзелены герой? Што расказвае пра яго аўтар? Свае меркаванні падмацуйце радкамі з твора.</p> <p>Якое значэнне набывае мастацкая дэталю, заключаная ў параўнанні вачэй загінуўшага хлопчыка-героя з запозненымі асеннімі васількамі? Як яна ўплывае на настрой твора?</p> <p>Апавяданне заканчваецца эпізодам пра торбачку Мікокі з раструшчанымі пад салдацкім ботам пеналам і букецікам восеньскіх васількоў, якія ляжалі ў пыле на дарозе каля забітага хлопчыка. Вызначце ролю дадзенага эпізоду ў творы.</p> <p>Абгрунтуйце меркаванне, што пісьменнік, расказваючы пра трагедыю Міколкі і яго сям'і, тым самым асуджае вайну. Якую ісціну хацеў данесці пісьменнік, раскажаўшы гісторыю Міколкі? Супрацоўнік музея расказвае пра ўвекавечанне памяці ахвяр генацыду беларускага</p>
--	--	---

		<p>народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны, звяртае ўвагу, што 26 лютага 2021 года пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь зацверджана Дзяржаўная праграма «Увекавечанне памяці аб загінуўшых пры абароне Айчыны» на 2021-2025 гг.</p>
Заклучны	5 хвілін	<p>Падчас падвядзення вынікаў урока ў музеі настаўнік прапануе вучням адказаць на пытанні:</p> <p>Як памяць пра мінулае здольна паўплываць на сучаснае?</p> <p>Як распарадзіцца і скарыстаць веды і памяць пра мінулае, каб мець мірную будучыню?</p> <p>Які ўплыў аказаў урок у музеі на ўсведамленне значнасці памяці пра Вялікую Айчынную вайну?</p>